

Copyright foto

Polderpioniers Bom telen vooral tulpen en pootaardappelen

Ondernemend volk

Het voorjaar is inmiddels aangebroken, maar tussen het sorteerwerk en het aardappelen poten door hebben Perry en Jan Bom wel even tijd. Ze hebben een akkerbouwbedrijf in Creil (FL) met als hoofdteelten tulpen en pootaardappelen en daarnaast uien, bieten en tarwe.

Copyright foto

Huib Rijk

Huib Rijk bezoekt elke twee maanden een collega-akkerbouwer en praat met hem over zijn bedrijf. Hoe onderneemt deze akkerbouwer? Hoe maakt hij keuzes en waarom juist deze? En hoe zien de toekomstplannen er uit? En hoe gaat de ondernemer om met maatschappelijk thema's als duurzaamheid en social media?

Wat mij opvalt

Dit gedeelte van de Noordoostpolder was mij bekend om twee verschijnselen: dat het hier om ondernemend volk gaat – door de van oudsher kleine bedrijfsomvang – en doordat dit soms resulteert in te ver doorgevoerde intensivering van het bouwplan. Het gevaar van achteruitgaande bodem doordat er te veel van gevraagd wordt, speelt in het hele land. Dat wil echter niet zeggen dat niet allerlei maatregelen genomen kunnen worden om daar op in te spelen met behoud van het bedrijfs perspectief.

Perry Bom: „Er zijn kavels die wij niet als tulpenland zouden willen huren vanwege de structuur.“

Het verhaal van het bedrijf is er een zoals er meer in het gebied zijn. De vader van Jan Bom had een kleine boerderij op Schouwen-Duiveland. Tijdens de watersnoodramp kwam het gebied onder water te staan. Hierna solliciteerden vijf boeren naar een bedrijf in de Noordoostpolder. Ze kregen allemaal een bedrijf toegewezen. „Vijftien hectare land en vijftien koeien, zo startte het bedrijf“, vertelt Jan.

Door de beperkte bedrijfsgrootte was er een voortdurende noodzaak om naar alternatieven uit te zien. Daar zijn er heel wat van gekomen – en ook heel wat van gegaan. Bij de invoering van de melktank verdwenen de koeien. Vervolgens zijn er varkens gehouden. In een gebied waar mensen uit allerlei windstreken wonen, neemt al snel iedereen een teelt uit zijn eigen gebied mee. Zo zijn witte kool en rodekool geteeld, maar in de herfst was er geen tijd om die veilingklaar te maken. Heel lange bewaring was niet mogelijk, omdat er nog geen mechanische bewaring was. Hierna is er ook nog een aantal jaren droogbloemen geteeld, maar deze teelt is weer verdwenen naar lagelonenlanden.

Sommige Noord-Hollanders namen de tulpenteelt mee naar de Noordoostpolder, een gewas dat het goed deed op de lichte poldergrond. Ook vader Jan waagde zich in 1978 aan deze teelt. Het voordeel hiervan was dat het arbeidsintensief was en je bij een paar hectare al een inkomen had. Vandaag de dag is uitbreiden via landhuur wel mogelijk – anders dan bij pootaardappelen, waarbij de landhonger voortdurend hoog is. Uiteindelijk zijn de tulpen het grootste gewas geworden met 23 hectare, waarvan 16 hectare bij derden. In de jaren tachtig kon een perceel van 7 hectare van de burens worden overgenomen en later nog eens 20 hectare op een afstand van 1 kilometer. Het bedrijf is daarmee uitgegroeid tot 43 hectare.

Veredeling

„Ging het niet heel slecht in de tulpensector?“ is mijn vraag. Perry

antwoordt: „Dat was enkele jaren terug zo, maar intussen is die situatie weer verbeterd. Zo is er momenteel een tekort aan goede roodbloeiende tulpen. De markt voor tulpen als snijbloemen is flink toegenomen. Door technische ontwikkelingen als nettenteelt en de opschaling van de binnenlandse broeierij zijn de teeltkosten zodanig dat de bloemen nu gemakkelijk concurreren met de rozenteelt in Kenia en Ethiopië.

In 1994 zijn we begonnen in groepsverband zelf rassen te kweken. Het grootste ras dat we nu telen, is ruim 1 hectare. Zo langzaam gaat het om de teelt uit te breiden. Gevolg is ook dat je niet snel kunt inspringen op de vraag naar rassen van een bepaalde kleur. Daarom is het goed om een breed rassenpakket te telen.“ Perry ziet wel voordeel in die langzame opschaling: „Daardoor raakt de markt niet zo snel verziekt.“

Over de markt van tulpen gaan indianenverhalen rond dat als je niet goed uitkijkt iemand je een slechte lijn aansmeert. Perry ontkent het niet, maar relativiseert het wel. „Vier jaar geleden had ik bollen aangekocht voor 0,35 hectare. Die lijn voldeed niet. Dan heb je voor 30.000 euro uitgegeven die je niet terug ziet.“ Zoiets gebeurt soms, veelal niet eens met kwade bedoeling, het kan nu eenmaal zijn dat een ras zich niet waarmaakt. Het zelf rassen kweken biedt voordelen; zo scheelt het per hectare 1.400 euro aan royalties die je niet hoeft te betalen aan een andere kweker.

Ze telen 7 hectare op eigen land en 16 hectare op huurland. Daar hebben ze vaste verhuurders voor. De laatste jaren hebben ze huurland rond Espel en Nagele. Deze wat zwaardere grond is geschikte grond voor teelt van uitgangsmateriaal. Dit gebeurt in netten.

Sorteerwerk

De tulpen worden op het bedrijf gesorteerd en verpakt in gaasbakken, lელიekratten of kuubskisten. De afzet verloopt via in/verkoopbureau Hobaho. Het hele jaar door zijn er twee vaste jongens uit de buurt aan het werk. Daarnaast zijn er in het seizoen

een groep Polen werkzaam.

Behalve de tulpen zorgt ook de pootgoedtak voor jaarrondwerk. Ook hier richten ze zich op hoogstaand materiaal. De miniknollen voor de stammen worden gepoot met een pootlorry – een nieuwe uit Italië – waarbij de knollen er met de hand in worden gelegd. Bij de oogst wordt eerst met een voorraadrooier gerooid en met de hand alles opgeraapt. Ze zijn aangesloten bij Agrico. Over de uitbetalingsprijs is Perry tevreden. Ook het rassenpakket voldoet: Agria, Roko, Rudolph en Alicante. Alleen konden het afgelopen jaar van nieuwe rassen eerst stammen geteeld worden waarmee vervolgens niet doorgeteeld kon worden, zodat ze van zes rassen terug zijn gegaan naar drie. Ze hebben een eenvoudige maar doeltreffende opzakininstallatie waarmee het prettig werken is. Ze doen er ook werk voor derden mee.

Intensief bouwplan

De aardappelen worden 1 op 3 geteeld. Verder nemen de tulpen, bieten, uien en tarwe ieder een-zesde in. Een intensief bouwplan dus op hun grond van 11-14 procent afslibbaar met 2-2,4 procent organische stof. De gewaskeuze is daarom van belang. Zo zijn tulpen veel beter voor de structuur dan lelies die laat in de herfst geoogst worden. „Geregeld lukt het om bijna het hele bedrijf – op de bieten na – in te zaaien met groenbemester.“ Na de tulpen komt bladrammenas, Na de aardappelen wordt de helft met tarwe ingezaaid en de andere helft met Engels raaigras, dat in het voorjaar wordt omgeploegd. Daarnaast gebruiken ze veel compost en mest. Er zijn telers in de omtrek die de intensivering zo ver hebben doorgevoerd dat ze alleen nog maar rooivruchten telen. Zo veel kan de grond niet aan. „Er zijn kavels die wij niet als tulpenland zouden willen huren vanwege de structuur.“ Over de andere teelten is niet veel bijzonders te melden, volgens Perry. „Hoewel, ik heb nog 400 ton uien in de bewaring en met de olopende prijzen nu word je daar ook wel vrolijk van.“ ■



Bedrijfsgegevens

Perry Bom (47) en Petra Bom-de Bruyn (46) en hun kinderen Eva (15), Thomas (13) en Mathijs (9) hebben in Creil (FL) een bedrijf met 43 hectare eigendom. Bouwplan: 23 ha tulpen, 14 ha pootgoed, 7 ha bieten, 7 ha uien, 7 ha tarwe.

Copyright foto